

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

18 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecătorii – Constantin Alerguș, Vladimir Timofti,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de Procurorul în procuratura de Circumscripție Bălți, Liliana Pasat și inculpatul Țurcan Ruslan, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06 decembrie 2017, în cauza penală în privința lui

Țurcan Ruslan XXXX,

născut la xxxx, originar și domiciliat în r-nul Xxxx, s.Xxxx.

Date referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. de la 30 martie 2017 – până la 26 iunie 2017 (instanța de fond);*
- 2. de la 13 iulie 2017 – până la 06 decembrie 2017 (instanța de apel);*
- 3. de la 06 februarie 2018 – până la 18 aprilie 2018 (instanța de recurs ordinar).*

Procedura prevăzută de art.431 alin. (1) pct.1¹⁾ Cod de procedură penală legal executată.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Soroca din 26 iunie 2017, Țurcan Ruslan a fost condamnat:

- în baza art. 145 alin.(1) Cod penal, la 12 ani închisoare;
- în baza art. 151 alin.(2) lit.d) Cod penal la 10 ani închisoare.

Conform art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, definitiv i-a fost stabilit pedeapsa de 12 ani 6 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că, Țurcan Ruslan la data de 09 septembrie 2016, aproximativ la ora 18³⁰, aflându-se în gospodăria vecinei sale Cheleş E., situată în s. Xxxx, r-nul Xxxx, fiind în stare de ebrietate alcoolică, din motivul existenței unor relații ostile anterioare, în urma conflictului apărut între el și victimă, având scopul de a omorî,

conștientizând că prin acțiunile sale pune în pericol viața acesteia și că aceste acțiuni pot duce la moartea victimei, intenționat i-a aplicat lui Cheleş Eugenia lovituri cu un topor în regiunea capului, cauzându-i potrivit raportului de expertiză medico-legală nr.176 „A” din 12 octombrie 2016, vătămări corporale grave, periculoase pentru viață, care au dus la decesul victimei.

2.1. Tot el, la data de 10 august 2016, în jurul orei 20⁰⁰, aflându-se în apropierea gospodăriei sale, situată în s.Xxxx, r-nul Xxxx, împreună cu altă persoană în privința căruia cauza penală a fost disjunsă și cu consăteanul Potorac Aurel, fiind în stare de ebrietate alcoolică, cu scopul cauzării vătămarilor corporale, intenționat, în rezultatul conflictului apărut între ei, i-au aplicat împreună cu cealaltă persoană lui Potorac A., multiple lovituri cu pumni și picioarele peste cap și corp, astfel cauzându-i, potrivit raportului de expertiză medico-legală nr.159 „A” din 22.09.2016, vătămări corporale grave, periculoase pentru viață.

3. Împotriva sentinței au declarat apel procurorul, inculpatul și avocatul acestuia Suveică N., care au solicitat:

- procurorul, casarea acesteia și pronunțarea unei hotărâri de condamnare a lui Țurcan R. în baza art. 145 alin.(1) Cod penal la 12 ani închisoare și în baza art. 151 alin.(2) lit.d) Cod penal la 10 ani închisoare, iar în temeiul art.84 alin.(1) Cod penal, definitiv de stabilit pedeapsa pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, 15 ani închisoare, în penitenciar de tip închis. Totodată să fie încasat de la inculpat în contul statului cheltuielile judiciare în sumă de 9432 lei suportate pentru efectuarea expertizelor medico-legale.

Astfel, a indicat că instanța a stabilit just circumstanțele cauzei, însă a aplicat inculpatului o pedeapsă prea blândă pentru cele comise, necătând că inculpatul vina nu a recunoscut-o, nu s-a căit de cele comise, prin orice metodă a încercat să împiedice stabilirea adevărului, este caracterizat negativ, face abuz de băuturi alcoolice, are un comportament agresiv. Reținând cele nominalizate, consideră că corectarea inculpatului Țurcan R. este posibilă prin aplicarea unei pedepse prin cumul parțial al pedepselor de 15 ani închisoare.

La fel a menționat că, instanța neîntemeiat a respins cererea privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare. Însă, potrivit art. 227 CPP, cheltuielile judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, astfel acestea se plătesc din

sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Conform art. 229 Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului, iar în speță, cheltuielile suportate pentru efectuarea expertizelor medico-legale, urmează a fi încasate de la Țurcan R.

- inculpatul, casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri echitabile, deoarece este învinuit în omorul unei persoane. Însă, la 09.09.2016 orele 19³⁰, a fost trezit din somn de către colaboratorii de poliție care i-au comunicat că trebuie să se ducă cu ei la IP Florești, pentru a semna careva acte. Toată noaptea a stat închis, dar dimineața a fost anchetat, unde i-a fost comunicat că se învinuiește de comiterea unui omor. Despre acest fapt inculpatul le-a comunicat colaboratorilor de poliție că nu cunoaște nimic, însă ultimii nu l-au ascultat, fiind maltratată și speriat cu un scaun să îl lovească, sperându-se a fost nevoit să recunoască cele înscrise. Toate declarațiile date au fost făcute în lipsa avocatului și medicului, fapt prin care s-a încălcat legea.

- avocatul Suveică N. în numele inculpatului, casarea acesteia și pronunțarea unei decizii noi.

La data de 06.07.2017, avocatul Nelea Suveică a depus cerere de apel suplimentară, indicând că sentința o consideră ilegală și neîntemeiată, deoarece instanța a dat o apreciere greșită probelor și împrejurărilor de fapt.

Astfel, referitor la învinuirea adusă lui Țurcan R. în baza art.145 alin.(1) Cod penal, a menționat că aceasta este întemeiată pe presupuneri. Nici o probă prezentată și analizată nu indică la vinovăția inculpatului în mod direct sau indirect. Inculpatul comunicând că declarațiile acestuia potrivit procesului verbal cu privire la bănuț și învinuit au fost date sub presiune din partea organului de urmărire penală. Cu toate că există ordonanța de refuz în începerea urmăririi penale și clasarea procesului penal din data de 06.04.2017, pe acțiunile ilegale ale angajaților de poliție din cadrul IP Florești, dacă mai devreme la faza de urmărire penală ar fi fost depistate acțiunile ilegale ale colaboratorii de poliție de la IP Florești, pe care le invoca inculpatul ar fi fost depistate acțiunile ilegale ale colaboratorilor de poliție.

În speță lipsește o expertiză traseologică a amprentelor degetale de pe coada toporului, inclusiv și la materiale cauzei nu există nici un act prin care s-ar certifica cui aparține toporul, victimei sau inculpatului. Fiind necoincidență în declarațiile inculpatului în procesul verbal de audiere în

calitate de bănuie care confirmă că a luat un topor în mâna dreaptă care era în odaie, spriginit de peretele de la ușa de la ieșire, cu care a lovit-o, însă nu cunoaște câte lovituri i-a aplicat, apoi a pus toporul în locul de unde l-a luat, și a plecat la domiciliu. Martorii Pânzari O., Cheleş I., Grițco S. au declarat că toporul era jos lângă victimă, la capul acesteia. Toții martorii au relatat că inculpatul cu victima era în relații bune.

Potrivit concluziilor din raportul de expertiză medico-legală nr.64 din 13.10.2016, s-a constatat că în secvențele de unghii ridicate de la Țurcan R. sânge nu a fost depistat.

Cât privește învinuirea adusă conform art.151 alin.(2) lit.d) Cod penal, a indicat că inculpatul își recunoaște parțial vina, susține că părții vătămate i-a aplicat doar două palme peste față. Conform raportul de expertiză medico-legală nr.189 "a" din 22.09.2016, la victima Potoroacă A. s-a stabilit fractura coastelor 3-10 pe dreapta, precum și alte vătămări care se califică ca grave. Este imposibil ca vătămarea gravă să se producă în rezultatul aplicării a două palme. Luând în considerație circumstanțele atenuante, și anume că inculpatul își recunoaște vina parțial, a colaborat cu organul de drept, comportamentul victimei care a lovit inculpatul peste degete cu ciocanul, l-a numit cu cuvinte necenzurate, este invalid de gradul II, să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă în temeiul art. 79 Cod penal, iar în baza art. 145 alin.(1) Cod penal să fie achitat, pe motiv că fapta nu a fost comisă de inculpat.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06 decembrie 2017, au fost respinse, ca nefondate apelurile declarate de procuror, inculpat și avocatul acestuia Suveică N.

5. Instanța de apel a conchis că instanța de fond a dat o apreciere corectă probelor și circumstanțelor pe dosar, a apreciat probele cauzei din punctul de vedere a utilității și veridicității lor, corect ajungând la concluzia de vinovăție a inculpatului Țurcan R. în săvârșirea infracțiunilor incriminate.

Referitor la argumentele apărătorului privind achitarea inculpatului pe învinuirea adusă în baza art. 145 alin.(1) Cod penal, instanța a reținut că avocatul descrie declarațiile martorilor, însă nu este clar în ce constau obiecțiile față de aceste probe, inclusiv și indică că la caz lipsește expertiza traseologică a amprentelor de pe topor, dar acest argument nu exclude relevanța celorlalte probe cercetate și analizate în instanța de fond, care confirmă vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii de omor, care nu au

fost criticate de apărare.

La fel, argumentele avocatului precum că între inculpat și victima Cheleş E. nu existau conflicte, aceștia se împăcau destul de bine, instanța le-a apreciat critic, menționând că sunt combătute prin declarațiile lui Ceban Ion care a comunicat că până la acest incident, în primavara anului 2016, a auzit-o pe Cheleş E. strigând în ajutor. Mergând la ea în casă, l-a văzut pe Țurcan R., iar victima i-a comunicat că acesta dorea să o stranguleze. Atunci l-a scos din casă, iar când s-a întâmplat omorul, la bănuit doar pe inculpat.

Cu referire la apelul declarat de inculpat, instanța a conchis că acesta critică aprecierea probelor și anume declarațiile depuse de el în calitate de bănuit unde a recunoscut vina în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin.(1) CP, care au fost depuse sub presiunea colaboratorilor de poliție care l-au maltratat și amenințat, însă aceste argumente contravin circumstanțelor cauzei și anume ordonanței din 06.04.2017 privind refuzul în pornirea urmăririi penale și clasarea procesului penal.

În acest sens, a menționat prevederile art.103 alin.(2) CPP, conform căruia recunoașterea vinovăției de către persoana bănuită sau învinuită de săvârșirea infracțiunii poate fi pusă la baza învinuirii doar în măsura în care este confirmată de fapte și circumstanțe ce rezultă din ansamblul probelor existente în cauză, iar recunoașterea vinovăției de către Țurcan R. în fața organului de urmărire penală și circumstanțele descrise de acesta la etapa de urmărire penală, este confirmată în totalitate prin probele cercetate nemijlocit în instanța de fond și verificate în instanța de apel. Mai mult, din declarațiile martorului Grițco S. rezultă că la data comiterii infracțiunii 09.09.2016, a fost chemată la fața locului în calitate de asistent medical și nu a văzut ca Țurcan R. să fi fost maltratat de colaboratorii de poliție, acesta fiind liniștit.

La fel, instanța a conchis că inculpatul recunoaște parțial vina pe capătul de învinuire prevăzut de art.151 alin.(2) lit.d) Cod penal, însă vinovăția acestuia este confirmată prin probe pertinente, concludente și utile pentru justa soluționare a cauzei, iar argumentele apelantului sunt neîntemeiate și nejustificate, cu scop de evitare a răspunderii penale el recunoscând aplicarea loviturilor lui Potorac A. pe întreg parcursul urmăririi penale, în fața instanței de fond fără a respinge soluția primei instanțe prin unele argumente în apelul depus.

Totodată, a fost apreciată ca nefondată solicitarea acuzatorului de stat

privind încasarea de la inculpat în contul statului a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizelor medico-legale, reținând că, acestea sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului. La fel, a menționat că în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat.

6. Împotriva deciziei nominalizate a declarat recurs ordinar procurorul și inculpatul, care au solicitat:

- procurorul, invocând temeiul prevăzut la art. 427 alin.(1) pct.6) CPP, solicită casarea deciziei instanței de apel în partea cheltuielilor judiciare, cu remiterea cauzei la rejudecare.

În argumentarea recursului a menționat că, soluția instanței de fond și de apel, prin care a fost respinsă solicitarea acuzării privind încasarea cheltuielilor de judecată, contravine normelor procesual-penale în vigoare.

Astfel, potrivit prevederilor 227 alin.(1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal. Alin.(3) al normei date, prevede că cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

La fel, legislatorul a expus suficient de clar în art. 229 CPP, obligativitatea suportării cheltulilor judiciare de către condamnat. Prin urmare, în situația când în art. 229 alin.(1) CPP, este stipulat concret din contul căruia se suportă cheltuielile judiciare, soluția instanțelor judecătorești privind respingerea cheltuielilor este neîntemeiată.

- inculpatul Țurcan R., care fără a invoca vre-un temei de drept prevăzut la art. 427 alin.(1) Cod de procedură penală, solicită casarea hotărârilor judecătorești și pronunțarea unei hotărâri echitabile, deoarece el nu este vinovat în cele incriminate, a fost audiat fără medic și avocat, a fost maltratat, iar declarațiile depuse în calitate de bănuit au fost date sub presiune. El este o persoană bolnavă și nu se poate afla în penitenciar, are un frate bolnav care se afla la întreținerea sa.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare

declarate, în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal dispune inadmisibilitatea acestora, din următoarele considerente.

Referitor la recursul ordinar declarat de procuror.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că argumentele invocate în recurs sunt vădit neîntemeiate.

Prevederile art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, stipulează că instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie indicate de recurent, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Drept temei pentru recurs procurorul a invocat prevederile art. 427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, solicitând casarea hotărârii contestate în partea cheltuielilor judiciare cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În esență, recurentul critică decizia instanței de apel în latura civilă, indicând că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția în partea încasării cheltuielilor de judecată, însă Colegiul penal constată că instanța de apel a motivat cerințele acuzatorului de stat ce ține de cheltuielile judiciare, fiind expusă soluția în decizie (f.d. 234-247, vol.II).

Astfel, autorul invocând prevederile art. 227 și 229 alin.(1) Cod de procedură penală, solicită încasarea cheltuielilor suportate pentru efectuarea expertizelor, motivând că legea prevede ca inculpatul să suporte cheltuielile judiciare.

La cele invocate, instanța menționează, că aceste argumente ale recurentului sunt neîntemeiate, deoarece dispozițiile art.143 alin.(1) Cod de procedură penală, prevăd că expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea circumstanțelor enumerate în aliniatul nominalizat, inclusiv și în cazul când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză, totodată fiind relevante și alin.(2) ale normei date, care stipulează că, plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin.(1) se face din contul bugetului de stat.

Drept urmare celor nominalizate, se indică că în cazurile când expertiza

a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat, dar nu a inculpatului sau în speță de la reprezentantul legal al ultimului, după cum indică procurorul.

Totodată, instanța remarcă că prin Legea nr.316 pentru modificarea și completarea unor acte legislative din 22.12.2017, în vigoare din 09.02.2018, alin.(2) al art. 143 Cod de procedură penală a fost abrogat, însă aceasta nu are nici o aplicabilitate în speța dată, deoarece expertizele medico-legale efectuate la caz, au avut loc până la modificările parvenite.

Astfel, Colegiul penal consideră că instanța de apel în mod just și echitabil a stabilit că cheltuielile judiciare solicitate de acuzatorul de stat în sumă totală de 9432 lei pentru efectuarea expertizelor medico-legală nr.nr. 159 "A" din 22.09.2016, nr.176 "A" din 12.10.2016 în privința părții vătămate Potorac A. și Cheleş E., expertizele biologice nr.613 din 26.10.2016 și 614 din 13.10.2016, medico-criminalistică nr.202 din 26.11.2016 și psihiatrico-legală de ambulator nr.473a-2016 din 08.11.2016, în prezenta cauză (f.d.94-95, 104-107, 114-115, 122-126, 180, 200-202, vol.I), sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului, iar normele procedurale nu prevăd achitarea din contul condamnatului a cheltuielilor judiciare care constituie cheltuieli de expertiză.

Din considerentele expuse, Colegiul penal conchide că, la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art. 414 - 419 Cod de procedură penală, iar temeiul invocat de recurent prevăzut în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, nu și-a găsit confirmare din punctul de vedere al prezenței erorii de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în decizia instanței de apel, în sensul casării hotărârii judecătorești și prin urmare, se impune inadmisibilitatea recursului declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

Referitor la recursul ordinar declarat de inculpatul Turcan Ruslan

Conform art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este declarat peste termen.

Termenul de recurs este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege. El este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși recursul a fost declarat după expirarea termenului el urmează a fi respins ca tardiv.

În conformitate cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Potrivit materialelor cauzei, dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat la 06 decembrie 2017, în prezența participanților la proces: acuzatorului de stat, inculpatului Țurcan R. și avocatului acestuia Movilă C., aceștia fiind anunțați că pronunțarea integrală a deciziei motivate va avea loc la 27 decembrie 2017, ora 12⁰⁰, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată (f.d.226-227, vol.II).

La data fixată, s-a prezentat procurorul, fiind escortat inculpatul, iar avocatul inculpatului și parte vătămată Potoronca A. și succesorul legal al părții vătămate Ștefîrța I. fiind absenți, după care, în conformitate cu prevederile art. 338 alin. (3) CPP, instanța a amânat pronunțarea hotărârii pentru data de 29.12.2017.

Instanța de apel a pronunțat decizia motivată în ședința publică la data de 29 decembrie 2017 în prezența inculpatului, unde i-a fost înmănată copia deciziei, fapt confirmat prin recipisa anexată la dosar (f.d. 248, vol. II).

Prin urmare, termenul de declarare a recursului pentru inculpatul Țurcan Ruslan conform art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală, a început să decurgă *din 30 decembrie 2017* și s-a încheiat *la 29 ianuarie 2018*.

Astfel, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06 decembrie 2017, care se contestă a fost pronunțată integral la 29 decembrie 2017 și înmănată inculpatului în aceeași zi, iar recursul ordinar declarat de inculpat a fost expediat de la Penitenciarul nr. 6, or. Soroca la 06 martie 2018 și înregistrat la Curtea Supremă de Justiție la 13 martie 2018 (f.d.8-9, vol.III), prin urmare, a fost declarat peste termenul de 30 de zile stabilit de lege.

În conformitate cu prevederile art. 230 alin.(2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Reieșind din cele expuse, Colegiul penal decide asupra inadmisibilității recursurilor ordinare declarate de procuror, ca fiind vădit neîntemeiat, iar cel al inculpatului, ca peste termen.

8. În conformitate cu prevederile art.432 alin.(2) pct. 2), 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06 decembrie 2017, în cauza penală în privința lui *Țurcan Ruslan*, de Procurorul în procuratura de Circumscripție Bălți, Liliana Pasat, ca fiind vădit neîntemeiat, iar cel declarat de inculpatul Țurcan Ruslan, deoarece este declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 18 aprilie 2018.

Președinte

Nadejda Toma

Judecătorii

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti